

[VERZEKERINGEN]

Successierechten of niet?

Welke successierechten moeten worden betaald op kapitaal uitgekeerd door een verzekering? En hoe kan een overlijdensverzekering u helpen om op de successierechten te besparen?

GETTY

Het principe van de onderwerping aan successierechten in het kader van verzekeringen wordt in artikel 8 van het Wetboek der Successierechten uiteengezet. Als volgende voorwaarden vervuld zijn, zijn er successierechten verschuldigd:

- er moet een beding ten behoeve van een derde zijn (de verzekeraar verbindt zich er ten opzichte van de verzekerde toe, om het verzekerde kapitaal aan een begunstigde derde uit te keren);
- het beding moet uitgaan van de overledene (de verzekeringnemer is de verzekerde);
- het beding heeft betrekking op een som, een rente of een waarde (het kan niet gaan over een verbintenis om iets te doen);
- het contract moet kosteloos zijn voor de begunstigde (als het gaat om een contract onder bezwarende titel, zijn er geen successierechten verschuldigd: er is geen sprake van kosteloosheid als bijvoorbeeld de premies door de begunstigde worden betaald).

Op grond van artikel 8 wordt de begunstigde derde van een verzekering (volgens een juridische fictie) dus met een legataris bij overlijden van de verzekerde gelijkgesteld. Deze derde moet bepaald (echtgeno(o)t(e), kind, partner, enz.) of bepaalbaar (ongeboren kind ...) zijn.

Dankzij dit beding ten behoeve van een derde ontsnapt het verzekerde kapitaal aan de schuldeisers en de erfgenamen. Het wordt aan een begunstigde derde uitgekeerd en maakt geen deel uit van de erfenis. Het is weliswaar aan successierechten onderworpen, maar wordt niet aan de nalatenschap toegevoegd.

Als het verzekeringscontract geen beding ten behoeve van een derde bevat, maakt het verzekerde kapitaal deel uit van de nalatenschap van de verzekeringnemer en komt het zijn erfgenamen toe.

VERSCHULDIGDE SUCCESSIERECHTEN ...

De verzekerde is de persoon op wiens hoofd het verzekeringsrisico rust. De verzekeraar verbindt zich ertoe om bij overlijden van de verzekerde het verzekerde kapitaal aan een contractueel bepaalde begunstigde derde uit te keren. In de meeste gevallen zijn er dan successierechten verschuldigd ... Het is wel noodzakelijk om tussen de volgende gevallen een onderscheid te maken:

1 De verzekerde en de verzekeringnemer zijn een en dezelfde persoon; de begunstigde bij overlijden is een derde.

Bij de uitkering van een kapitaal bij overlijden van de verzekerde, zijn er successierechten verschuldigd, omdat er een beding ten behoeve van een derde is. Deze rechten zijn evenwel niet verschuldigd als het contract aan een hypothecaire lening gekoppeld is.

2 De verzekeringnemer, de verzekerde en de begunstigde bij overlijden zijn drie verschillende personen.

a) Bij overlijden van de verzekerde is het verzekerde overlijdenskapitaal dat aan de begunstigde wordt uitgekeerd, in principe belastbaar, tenzij deze laatste kan aantonen dat de verzekeringnemer de verzekering op vrijwillige basis te zijnen gunste heeft afgesloten.

b) Bij overlijden van de verzekeringnemer brengt de verzekeraar de Administratie op de hoogte van het bestaande contract. De erfgenamen moeten in dat geval successierechten betalen op de waarde van het contract berekend op de dag van het overlijden (in werkelijkheid is de berekening complexer, maar wij houden het bewust eenvoudig). Wanneer de verzekerde later overlijdt, dan zal het verzekerde kapitaal uitgekeerd aan de begunstigde in fiscaal opzicht worden behandeld zoals in punt a) hierboven. Er hoeven dus geen successierechten te worden betaald als het contract ten kostelozen titel werd afgesloten. Als de verzekeringnemer binnen de drie jaar na het overlijden van de verzekerde overlijdt, zijn er successierechten op het uitgekeerde kapitaal verschuldigd.

3 Successierechten bij echtgenoot gehuwd onder het stelsel van gemeenschap van goederen

a) Als de levensverzekering door een echtgenoot werd afgesloten, op zijn hoofd, ten gunste van zijn echtgenote, en de premies zijn met eigen gelden van de overledene (is tegelijk ook de verzekeringnemer) betaald, dan is het volledige verzekerde kapitaal belastbaar.

b) Als de levensverzekering door een echtgenoot werd afgesloten, op zijn hoofd, ten gunste van zijn echtgenote, en de premies zijn met gemeenschapsgelden betaald, dan is de helft van het verzekerde kapitaal belastbaar.

c) Als de levensverzekering door een echtgenoot werd afgesloten, te zijnen

gunste, op het hoofd van zijn echtgenote, en de premies zijn met gemeenschapsgelden betaald, dan is de helft van het verzekerde kapitaal belastbaar.

d) Als de levensverzekering door een derde werd afgesloten, op zijn hoofd, ten gunste van een van de echtgenoten, dan is het volledige verzekerde kapitaal belastbaar.

... MET UITZONDERINGEN

Er zijn geen successierechten verschuldigd in de volgende gevallen:

1 De verzekeringnemer, de verzekerde en de begunstigde zijn drie verschillende personen en de verzekeringnemer kent de begunstigde een kosteloos voordeel toe. Dit is het geval van een verzekering afgesloten door een grootmoeder op het hoofd van haar dochter ten gunste van haar kleinzoon. Bij overlijden van de moeder betaalt de kleinzoon geen successierechten.

2 Het kapitaal wordt aan een begunstigde uitgekeerd als tegenprestatie voor een geleverde dienst. Een veel voorkomend geval is de verzekering die wordt afgesloten als waarborg van een hypothecaire lening (schuldsaldoverzekering). Bij overlijden wordt het kapitaal gebruikt om het restsaldo van de hypothecaire lening af te lossen. Het contract heeft geen kosteloos karakter (het beding wordt gemaakt ten gunste van een schuldeiser als betaling van wat hem verschuldigd is).

3 De verzekeringnemer en de begunstigde bij overlijden zijn de-

Als de verzekeringnemer en de begunstigde bij overlijden een en dezelfde persoon zijn, en de verzekerde is een derde, dan zijn er geen successierechten verschuldigd op het verzekerde kapitaal.

zelfde persoon, de verzekerde is een derde.

Omdat het contract geen beding ten behoeve van een derde bevat, zijn er geen successierechten verschuldigd.

4 Er is geen enkele belasting verschuldigd bij overdracht tussen echtgenoten in volgende twee gevallen:

a) de levensverzekering door een echt-

Bespaar op successierechten dankzij de overlijdensverzekering

Zoals u in het artikel hiernaast kunt lezen, zijn er gevallen waarin het kapitaal van een verzekering niet aan successierechten is onderworpen. Vooral het geval waarin de verzekeringnemer en de begunstigde dezelfde persoon zijn, en de verzekerde een derde, is bijzonder interessant. Een zoon kan bijvoorbeeld een verzekering te zijnen gunste afsluiten op het hoofd van zijn vader. In dat geval zal het uitgekeerde kapitaal niet aan successierechten onderworpen zijn. Deze constructie kan bijzonder nuttig zijn om de successierechten die op een erfenis verschuldigd zijn, te dekken. Twee scenario's:

● De vader (60 jaar, niet-roker) doet een schenking van 850.000 EUR aan zijn zoon. In een dergelijk geval zijn er in principe twee mogelijke opties:

- ofwel de schenking laten registreren tegen het verlaagde tarief van 3%: middels een betaling van 25.500 EUR hebben de erfgenamen de garantie dat ze geen successierechten meer hoeven te betalen, zelfs niet als de schenker binnen de drie jaar overlijdt.

- ofwel niets doen: in dit geval lopen de erfgenamen het risico dat het bedrag van de schenking wordt toegevoegd aan de nalatenschap en dat ze successierechten zullen moeten betalen, die tot 30% in directe lijn kunnen oplopen.

Overlijdensverzekeringen bieden echter een alternatief. Zo is het mogelijk om gedurende drie jaar de successierechten te dekken, die verschuldigd zijn, ingeval de schenker binnen de drie jaar overlijdt. Als men bijvoorbeeld dekking voor 30% van 850.000 EUR wenst, dus voor 255.000 EUR, en dit gedurende een periode van drie jaar, dan zal de begunstigde van de schenking een eenmalige premie van 8830 EUR moeten betalen (bij Delta Lloyd Life). Met andere woorden: voor dezelfde gemoedsrust betaalt hij 16.670 EUR minder dan wat hij zou betalen als hij de schenking zou laten registreren! Opgelet: de verzekeringnemer moet de zoon (de begunstigde) zijn en de verzekerde moet de vader zijn om successierechten op het verzekerde kapitaal te vermijden.

● Het is ook mogelijk dat de vader (60 jaar, niet-roker) de controle wenst te behouden over zijn volledige vermogen (bv. geschat op 1 miljoen EUR). In dat geval kan het interessant zijn om het volledige bedrag van de successierechten te verzekeren (235.750 EUR). Opgelet: bij Delta Lloyd Life mag de verzekerde op de vervaldatum van het contract niet ouder dan 80 jaar zijn. Om de successierechten gedurende 20 jaar te verzekeren, tussen 60 en 80 jaar, betaalt de verzekeringnemer (de zoon) een eenmalige premie van 106.925 EUR, wat eventueel vooraf via een schenking van de vader aan zijn zoon kan worden geregeld. Toch zijn er andere voordeligere oplossingen als de vader de controle wil blijven behouden. Zo is er de schenking met voorbehoud van vruchtgebruik die 3% van de waarde van het vermogen (+ notariskosten) kost, wat in het totaal op ongeveer 32.500 EUR neerkomt. VJ

Laurent Feiner